

**ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้มอำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่**

วรการ สุตาแก้ว

**วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต
สาขาวิชาธุรกิจเกษตร**

**บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555**

600252679

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247694

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้มอำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่

วรการ สุตาแก้ว

การค้นคว้าแบบอิสระนี้เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาธุรกิจเกษตร

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มีนาคม 2555

ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้มอำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่

วรการ สุตาแก้ว

การค้นคว้าแบบอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาธุรกิจเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

.....ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ปัญญาดี

.....กรรมการ
อาจารย์ ดร.พรสิริ สืบพงษ์สังข์

.....กรรมการ
อาจารย์ ดร.จิรพรรณ กิจชัยเจริญ

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
อาจารย์ ดร.พรสิริ สืบพงษ์สังข์

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
อาจารย์ ดร.จิรพรรณ กิจชัยเจริญ

8 มีนาคม 2555

© ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าแบบอิสระนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจาก ดร. พรสิริ สืบพงษ์สังข์ อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้ซึ่งกรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา และตรวจแก้ไขจนการค้นคว้าแบบอิสระเสร็จสมบูรณ์ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.จิรวรรณ กรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ที่กรุณาให้คำแนะนำในการศึกษาวิจัย ผู้ซึ่งกรุณาให้โอกาสให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขจนการค้นคว้าแบบอิสระเสร็จสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ปัญญาวิดี ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ ผู้เขียนจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณแม่ และทุกคนในครอบครัวที่ได้มอบโอกาสทางการศึกษา ทุนทรัพย์ ตลอดจนครูปาอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา มาโดยตลอด และขอขอบพระคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้เสียสละเวลาให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะในการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้การจัดทำการค้นคว้าแบบอิสระเล่มนี้สำเร็จได้

ท้ายที่สุดนี้ หากมีสิ่งใดขาดตกบกพร่องหรือผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขออภัยเป็นอย่างสูงในข้อบกพร่องและความผิดพลาดนั้น และผู้เขียนหวังว่าการค้นคว้าแบบอิสระนี้คงมีประโยชน์บ้างไม่มากนักน้อยสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และตลอดจนผู้ที่สนใจที่จะศึกษาต่อไป

วรการ สุดาแก้ว

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้มอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายวรการ สุตาแก้ว

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ธุรกิจเกษตร)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. พรศิริ สืบพงษ์สังข์

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

อาจารย์ ดร. จีรวรรณ กิจชัยเจริญ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

247694

การศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้มอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการคือ เพื่อทราบลักษณะการให้บริการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนผลไม้ เพื่อทราบความต้องการของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้ม อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อทราบศักยภาพและความพร้อมของเกษตรกรผู้ปลูกส้มในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ในการปรับตัวเข้าสู่สถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 กลุ่มคือ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในเขตอำเภอแม่แตง โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจำนวน 110 คน และเกษตรกรผู้ทำการเพาะปลูกส้มในเขตอำเภอแม่แตงจำนวน 60 คน

ผลการศึกษาครั้งนี้ 1) กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง ส่วนใหญ่เดินทางมาอำเภอแม่แตงเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ/สังสรรค์กับหมู่คณะ โดยส่วนใหญ่เหตุผลในการเดินทางมาเที่ยวที่อำเภอแม่แตงคือ ความดึงดูดใจของสถานที่ท่องเที่ยว 2) กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เคยเดินทางไปเที่ยวที่สวนส้มมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ/สังสรรค์กับหมู่คณะ โดยส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเดินทางมาเที่ยวที่สวนส้ม คือ ความสวยงามของสถานที่ท่องเที่ยว ปัจจัยที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญในการตัดสินใจไปท่องเที่ยวที่สวนส้มคือ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่พอใจในการบริการของสวนส้มในเรื่องสวนส้มมีจุดชมวิวด้านบนทำให้เห็นวิวที่สวยงามมากขึ้น 3) กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเชื่อว่าการปรับเปลี่ยนสวนส้มเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะต่อภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคือแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรได้รับการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวมากขึ้น 4) จากการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายนอก และปัจจัยภายใน สรุปได้ว่าจุดแข็งของสวนส้มในอำเภอแม่แตง คือ เกษตรกรสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเกษตรกรมีความต้องการในการปรับตัวเข้าสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่จุดอ่อนสวนส้มในอำเภอแม่แตง คือ เกษตรกรไม่มีเงินทุนเพียงพอในการปรับตัวเข้าสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และหน่วยงานภาครัฐยังไม่มียงบประมาณในการช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยตรง

แนวทางในการพัฒนาสวนส้มอำเภอแม่แตงสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกส้มอย่างจริงจัง ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งด้านกิจกรรมการให้บริการต่างๆ รูปแบบการจัดการสวนส้ม และอีกทั้งข้อมูลด้านการเงิน เกี่ยวกับการลงทุนในการปรับเปลี่ยนสวนส้มเพื่อรองรับกิจกรรมการให้บริการต่างๆ แนะนำแหล่งเงินทุนจากสถาบันการเงินต่างๆ และการแปลงสินทรัพย์ที่เกษตรกรมีเป็นเงินทุน เพื่อใช้ดำเนินการภายในสวนส้ม

Independent Study Title Potentials for Agro-tourism Development in Mandarin Orchards Mae Taeng District, Chiang Mai Province

Author Mr. Worrakarn Sudakaew

Degree Master of Science (Agribusiness)

Independent Study Advisory Committee

Lect. Dr. Pornsiri Suebpongsung

Advisor

Lect. Dr. Jirawan Kitchaicharoen

Co-advisor

ABSTRACT

247694

The study about the potentials for agro-tourism development in mandarin orchards Mae Taeng district, Chiang Mai province has 3 objectives: to investigate the pattern for services of agro-tourism in the orchard, to assess the tourists' needs for agro-tourism of the mandarin orchards in Mae Taeng district, Chiang Mai province and to assess the potentials and availability of mandarin farmers in Mae Taeng district, Chiang Mai province to adape for agro-tourism.

The population consisted of this study were 110 thai visitors travelling in Mae Taeng district using a random sample and 60 farmers who cultivate mandarin in Mae Tang district.

The results are as follows: 1) the sample tourists had understanding of the agro-tourism in the medium level. Most of them came to Mae Tang district for recreation and meeting with the group. The most common reason for travel to Mae Tang district was the attractiveness of this tourist area. 2) Most of the tourists who travel to mandarin orchards came here for their recreation and meeting with the group. Most of the reason for coming to the mandarin orchards was the beautiful of this tourist area. The important factor that the tourists decide to come to travel at mandarin orchards was the safety in their live and their property. Most of them was satisfy when the farmer offer the place to see the top view of the orchard. 3) Most farmers had understanding of the agro-tourism in the medium level. Most farmers have a positive attitude in agro-tourism and believed that to change the mandarin orchards for agro-tourism will be increase their revenue. The majority of the farmers' recommendation about agro-tourism is that the government should promote this area as the agro-tourism. 4) Analysis of external and internal factors, concluded that the strength of farmers are the ability of the farmers to transfer knowledge to tourists, the farmers have a positive attitude toward agricultural tourism and have willingness to adapt to agro-tourism. The weaknesses are the farmers do not have enough fund to adapt to agro-tourism and the government also has no budget for supporting.

Guidelines for development mandarin orchards in Mae Tang district to be agro-tourism, are as follows: the government should assist farmers in term of knowledge and understanding of agro-tourism about the activities and services that the farmer could offer to tourist, mandarin orchards agro-tourism management and the financial management about the investment for adaptation to the agro-tourism and the possibility of the source of fund.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	5
1.4 กรอบแนวคิดในการศึกษา	6
1.5 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	8
2.2 ลักษณะและรูปแบบของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	10
2.3 การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	12
2.4 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	14
2.5 องค์ประกอบเครื่องชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	15
2.6 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยว	16
2.7 ศักยภาพของการพัฒนาการท่องเที่ยว	17
2.8 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ SWOT Analysis	18
2.9 เงื่อนไขและข้อจำกัดของกระบวนการวิเคราะห์ SWOT	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	27
3.1 ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง	27
3.2 ข้อมูลและการเก็บรวบรวมข้อมูล	28
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	31
บทที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	36
4.1 ลักษณะการให้บริการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนผลไม้	36
4.2 ปัจจัยภายนอกในการส่งเสริมการท่องเที่ยว	38
บทที่ 5 ผลการศึกษา	46
5.1 บริบทของอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่	46
5.2 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว	48
5.3 ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเกษตรกร	64
5.4 สัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	75
5.5 ผลการศึกษาวเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธี SWOT ANALYSIS	75
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	79
6.1 สรุปผลการศึกษา	79
6.2 ข้อเสนอแนะ	82
6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	84
บรรณานุกรม	85
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก	90
ภาคผนวก ข	106
ประวัติผู้เขียน	108

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
5.1 ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวไทย	49
5.2 ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว	51
5.3 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของนักท่องเที่ยว	52
5.4 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปอำเภอแม่แตง	54
5.5 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเที่ยวสวนส้ม	55
5.6 ข้อมูลเกี่ยวกับการมาเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเที่ยวสวนผลไม้	58
5.7 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการท่องเที่ยวสวนส้ม	60
5.8 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการใช้บริการสวนส้ม	62
5.9 ข้อมูลความต้องการของนักท่องเที่ยวในการไปเที่ยวสวนส้มที่อำเภอแม่แตง	64
5.10 ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร	65
5.11 ข้อมูลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร	67
5.12 ข้อมูลความรู้ความเข้าใจของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเกษตรกร	68
5.13 ความพร้อมของเกษตรกรในการปรับตัวเข้าสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	69
5.14 ทักษะของเกษตรกรต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	70
5.15 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อภาครัฐเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	72
5.16 ประเมินความพร้อมของเกษตรกรต่อการปรับตัวสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	74
5.17 ความต้องการของเกษตรกรในการปรับตัวเข้าสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	75
5.18 ตารางการวิเคราะห์ SWOT ANALYSIS	78